

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/konkursy-i-nagrody/nagroda-kustosz-pamieci/2013/24286,Stowarzyszenie-Upamiętniania-Polakow-Pomordowanych-na-Wołyniu.html>
2022-01-23, 01:23

Stowarzyszenie Upamiętniania Polaków Pomordowanych na Wołyniu

Stowarzyszenie od momentu powstania gromadzi świadectwa świadków ludobójstwa Polaków dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na Wołyniu w latach 1939-1946.

Stowarzy
szenie
Upamiętn
iania
Polaków
Pomordo
wanych
na
Wołyniu

W Zamojskiej Rotundzie, miejscu kaźni ludności Zamojszczyzny, Stowarzyszenie stworzyło kryptę poświęconą pamięci Polaków pomordowanych na Wołyniu. Na ścianach dawnych cel umieszczone zostały tablice z nazwiskami kilku tysięcy pomordowanych, którym patronuje obraz Matki Boskiej Swojczowskiej, wołyńskiej Madonny ze zniszczonego przez UPA kościoła. W krypcie, w specjalnej urnie złożone są ziemie z męczeńskich miejsc Wołynia, natomiast w gablotach wyeksponowane zostały zdjęcia z ekshumacji w Ostrówkach i Woli Ostrowieckiej, mapa województwa wołyńskiego z nieistniejącymi już miejscowościami oraz herby powiatów.

Przy wsparciu Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Stowarzyszenie ustawiło 31 dziesięciometrowych krzyży w miejscach mordów na Wołyniu (w niektórych miejscowościach więcej niż jeden krzyż): Aleksandrówka (krzyż z 1992 r. – upamiętnienie 92 ofiar), Biskupice Górne (krzyż z 1997 r. – 250 ofiar), Bodiaczów (krzyż z 1998 r. – 10 ofiar), Dominopol (krzyż z 1997 r. – 490 ofiar), Funduma (krzyż z 2001 r. – 260 ofiar, w tym deportowani do ZSRS), Głęboczyce (krzyż z 1998 r. – 180 ofiar), Gnojno (krzyż z 2001 r. – 50 ofiar), Gucin (krzyż z 1996 r. – 140 ofiar), Helenówka (krzyż z 2001 r. – 110 ofiar), Świętocin (krzyż z 2001 r. – 84 ofiary), Kisielin (krzyż z 1992 r. – 112 ofiar), Kupowalce (krzyż z 1998 r. – 130 ofiar), Mogilno (krzyż z 2001 r. – 80 ofiar), Orzeszyna (krzyż z 1996 r. – 306 ofiar), Poluchno (krzyż z 1996 r. – 100 ofiar), Poryck (krzyż z 1995 r. – 542 ofiary z Porycka i okolicy), Rudnia (krzyż z 1997 r. – 110 ofiar), Sielec (krzyż z 1996 r. – 1732 ofiary), Skurcze (krzyż z 2003 r. – 1630 ofiar ze Skurcza i okolicy), Swojczów (krzyż z 1995

r. - 260 ofiar), Teresin (krzyż z 1997 r. - 200 ofiar), Werba (krzyż z 2001 r. - 1617 ofiar z całej gminy), Zagaje (krzyż z 1995 r. - 242 ofiary).

Stowarzyszenie porządkuje cmentarze na Wołyniu i restauruje kwatery żołnierzy Wojska Polskiego z lat 1919-1920 we Włodzimierzu Wołyńskim.

Członkowie Stowarzyszenia biorą czynny udział w różnorodnych wydarzeniach upamiętniających ludobójstwo na Wołyniu. Corocznie w Zamościu organizowane są msze żałobne połączone ze spotkaniami integracyjnymi dawnych mieszkańców Wołynia i ich rodzin, przedstawicieli środowisk kresowych z całej Polski oraz mieszkańców Zamościa.

Stowarzyszenie zajmuje się także działalnością informacyjną, polegającą na organizowaniu i prowadzeniu spotkań ze świadkami historii oraz ekspozycji wystawy poświęconej zagładzie polskości na Wołyniu.

Przewodniczącą Stowarzyszenia Upamiętniania Polaków Pomordowanych na Wołyniu jest Janina Kalinowska.